

Disputatio medica inauguralis de pleuritide vera

<https://hdl.handle.net/1874/343323>

8.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
PLEURITIDE VERA.

QUAM
AUSPICE DEO OPT. MAX.
Auctoritate Magnifici D. Rectoris,
M. GERARDI de VRIES,

Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Illustri
Academia Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON
*Amplissimi Senatus Academici Consensu, Nobilissimaque
Facultatis MEDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS
Summisque in MEDICINA Honoribus, & Privilegiis, ritè
& legitimè consequendis,
Publicè defendendam suscipit

MICHIEL VAN WESTREENEN, AMSTELOD.
Ad diem 6. Maji, horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,
Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clc lcc xcii.

DEO TER OPT. MAX.

SUMMO MEDICO.

PARENTI CHARIS-
SIMO.

CONSANGUINEIS
CONJUNCTISSI-
MIS.

PRÆCEPTORIBUS
CELEBERRIMIS.

Hanc Disputationem Inauguralem

D. D. D.

MICHIEL VAN WESTREENEN,

AUCT. & RESP.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
PLEURITIDE VERA.

THESIS I.

Uales ac quantæ ex humili causa sæpe resiliant calamitates, plurimi morborum casus demonstrare valent. Mihi vero, pro gradu Doctorali disputaturo, Pleuritidem veram præ cæteris elegisse sufficiet, quam solam, pro ingenii viribus, (vocis Etymologia, cæterisque minus necessariis neglectis,) breviter perscrutari, menti proposui, & ab essentia initiare, in animum induxi.

II.

Est itaque Pleuritis vera, *inflammatio membranae Pleurae musculorumque intercostalium*, quæ costas internè succingens, tam nitidè à plurimis anatomicis describitur,

4 DISPUTATIO MEDICA

bitur, ut lectores candidos ad eos referam, ne aliorum dicta recitare cogar.

III.

Differentiæ, quarum varietas atque multitudo me perstringunt, earum præcipuas tantum innumerare, in hisce consistunt, i. non semper ejusdem gradus magnitudinis neque loci, nam modo plus sursum, modo plus deorsum, modo lateralis, modo versus dorsum vergens, existit; Dein primaria vel symptomatica, nunquam solitaria, semper composita, denique Epidemica, imo sicca & humida Pleuritis invenitur.

IV.

Enarratis hisce præmissis, causæ in scenam produnt, quæ pro varietate sua, varios effectus edunt, & ut plurimum apud multos, varias divisiones atque nomina fortiuntur: verum neque hisce omnibus denudandis inhærebo, sed brevitati incumbens, amplum hunc campum sicco pede præteribo, & præcipuas recensere atque frequentiores explicare aggrediar.

V.

Sunt igitur præ omnibus familiarissimæ, & quidem efficientes Pleuritidem causæ, aër frigidior nec non potus, & omnia humida frigida corpus præternaturaliter afficientia, dein febris, postea inflammationes pectorales, sive his alligatis mediantibus, sive ex qualicunque causa ortæ sunt.

VI.

Attamen ut hæc omnia clarius innotescant, modum, quo

quo effectum talem reddunt, & quidem ex casu haustus alicujus frigidioris potus in calidiore corpore assumpti, explicare non inutile fore existimo.

VII.

Potus enim ille frigidus, cum descendit per œsophagum in ventriculum, sanguinem arterialem magni descendentis trunci increasat, nam particulae, præ subitanea illa contractione vasorum ex frigore, vel potius à minori influxu materiae subtilis ortâ, sphaeras suas majores activitatis perdunt, & materia prima in iis contenta, sistitur in ordinario suo motu, & per materiam continuo de novo fluentem propulsa, cogitur exitum sibi quærere, unde partim flectitur, partim particulas aliquas è loco propellens, inordinatas post se relinquit vias, & quoniam influxus continuo iteratur, sequitur ut hæ particulae, magis magisque propulsa, ad se invicem & à se invicem resilientes, legitimam suam mixtionem perdunt, ita ut vinculis unionis ruptis, salinae non amplius aquosis, neque acidæ oleaginosae ritè involvantur, & sic porro, quare alteræ cuspidibus membranas pungunt, alteræ acumine sua has vellicantes, immoderatum influxum spirituum animalium in illas promovent, qui, convulsivum postquam leviozem peperit motum, ingens certè calcar est ad spumantem æquum protinus in furorem propellendum. Verum ne aberremus à scopo, cum tali constituto sanguine progrediemus ad tenuiora usque vascula, & quidem membranæ pleuræ, & quoniam tunc proportio, quæ debet dari inter succos naturaliter hanc membranam influentes, & ejus vasæ, læditur, obstructio vel potius inflammatio nostra generari solet.

Febris aliæque inflammationes, quomodo hunc affectum producant, facillima intellectui apparebunt, ubi præcedentia in animum colligere volumus, idcirco ad symptomata, ex hac data obstructione immediatè oriunda, me conferam.

IX.

Inter hæc, febris continua, punctorius dolor, impedita respiratio, tussis frequens, & aliquando cum excretionem varii spiritus comitata, nomine diagnosticorum principem locum merentur.

X.

Consideravimus, quo modo sanguis mediante influxu materiæ subtilis, perturbatam mixtionem iniverit, qui, continuata serie circulationis, ventriculum cordis ingressus, cum reliquo sanguine simul ingressio, fermentationem seu effervescentiam init, ubi materia prima, eodem effectus jam enarratos sortitur, & ita ille sanguis etiam perturbate miscetur, & è ventriculo propulsus, unde reliquo sanguini arteriali communicatur, & ita per continuationem, tota massa perturbatur, quæ perturbatio mihi febris dicitur, hæc enim præcedit particularem hanc inflammationem, primaria nuncupatur.

XI.

Sed hæc febris, plus quam dimidia parte duplicari solet, ex inflammatione nostra prius ex hac genita, nam materia peregrina, ex perturbatis particulis hujus inflammatio-

mationis fluens, & in sanguinem indefinenter per substantiam pulmonalem circumferentem, irruens, illud genus particularum perturbare consuevit, propterea etiam est, quod hoc genus inflammationis, propter vicinitatem hujus pulmonis, nec non cordis, funesta imo læthalia aliquando producit symptomata, majora sunt hæc omnia ex febre particulari, vel potius inflammatione istius materiæ, quæ continuo in minimis ramulis asperæ arteriæ per totam substantiam pulmonalem discurrentibus, reperiri solet, & ab eadem causa, à qua secunda febris orta sit, originem ducens; nam quamvis datur febris generalis, non datur febris talis particularis vel potius inflammatio, sed data inflammatione membranæ pleuræ, datur talis particularis inflammatio materiæ in prædictis ramulis asperæ arteriæ contentæ. Data iterum tali inflammatione particularum in istis ramulis contentarum, datur tertia causa febris iterum generalis, quæ tanta est, ut plurimi ex hac sola necari solent, quod etiam experientia pro nobis testari non recusabit, nam si sputum illud, quod aliquando ex pulmone ex gurgitant, aspiciamus, videbimus pessimi esse odoris, nec non coloris, & maximæ tenacitatis, nam hoc ex pigerrima ut ita dicam vel potius frigidissima materia constans, vix, ratione defectus particularum activarum, ad debitam maturationem perducitur potest, hinc hujus suffocatio, & ex hac suffocatione febris iterum (sed verbo veniam) gangrænalis generalis generatur, & hinc ultima linea rerum, mors scilicet.

XII.

Punctorius dolor, quia particulæ acres, vinculis suis liberiores existentes, mucronibus suis membranas lancinant & pungunt, & exinde menti talis idea representatur.

XIII.

Difficilis respiratio fit, quoniam ex subsistentia particularum, membrana intumuit, hinc brevior, & per consequens costas contrahens, idcirco non ita facile harum dilatationem admittit: adde quod principium diaphragmatis aliquando etiam inflammatur atque extenditur, hinc ejus motus versus inferiora imminuitur, denique magni etiam adjumenti timor patientis dolorem ferentis est, nam dum respirat, ingravescit dolor, quia ex illa extensione præcipua causa doloris oritur.

XIV.

Tussis frequens, ex acrimonia particularum in prædictis nostris ramulis asperæ arteriæ existentium, originem sumit, unde inordinatus influxus spirituum animalium, & sic levior convulsivus motus in organis inspirationi & expirationi inservientibus, & aërem expellens sonumque edens, tussis nuncupatur.

XV.

Verum hæc tussis, aliquando phlegmatis varii coloris & odoris, sanguineque tincti excretionem, comitatur, quæ, ratione magnitudinis nostræ inflammationis, mille modis variari solet, nam hæc omnis variatio à diversis ejus gradibus maturationis dependet, & hæc iterum ut modo diximus, à minori vel majori inflammatione ortum suum ducit: verum ne hæc omnia majora fiant, & singulis momentis ingravescant, curatio tentanda est.

XVI.

In curationis institutione hæc consideranda præcipue
 proveniunt, primo ut tollatur ipsa obstructio, & sanguis
 in suam priorem mixtionem perducatur, dein ejus gradus
 magnitudinis, nec non ipsius patientis, omnesque rei cæ-
 teræ quæ possunt existare circumstantiæ, quarum particula-
 riores, cautè ex casu à præsentis medico judicaturas relin-
 quimus, & nos quæ ad Medicamina spectant pergitur.

XVII.

Ex quibus è gregè cheirurgica primo loco conducit ve-
 næ sectio. E grege vero pharmaceutica præ aliis excellunt
 nobilissima quæ sanguinem attenuant idcirco sudores mo-
 vent obstructionesque reserant; quorum usitatiora in
 hunc effectum sequentia hæc sunt. Radices, contrajerv.,
 fals. parill., chinæ, liquirit, galangæ, imperator., seduar.,
 &c. semina levist., anisi, fœniculi, dauci, cumini, apii
 &c. herbæ schordii, centaur., philandr., abrotani &c.
 Folix rutæ, salviæ &c. Fructus bæccar. juniperi, lauri
 &c. Salia tam volatilia quam fixa ut sal. volat. C. C. suc-
 cini, oleos. aromat. &c. sal. fixa ut prunell., absynth.,
 cardb., schordii, rutæ, oculor. cancr., corall. rubr., Te-
 stacea ut obstreorum, conchæ, ovorum &c. Denique
 composita ut Elixir vitæ, tinct. Antifebrilis &c. quæ tam
 aromaticis quam croco salique volatili scatent, prorsus
 cætera medico eligere relinquo, nec non ex hisce alli-
 gatis aliisve convenientibus, pro re nata formulas com-
 ponere.

AAA

B

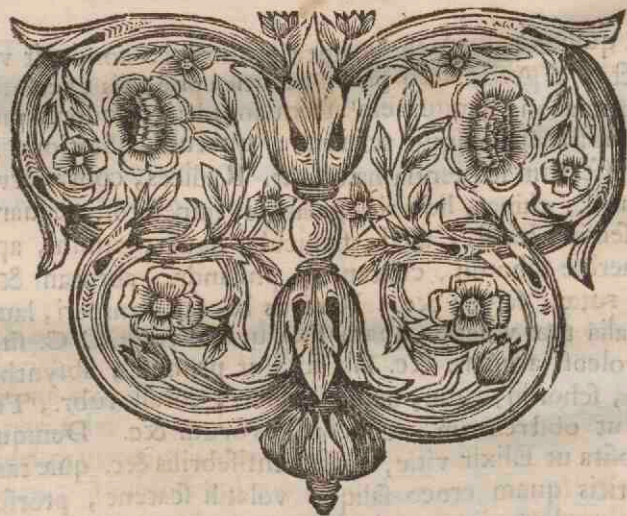
XVIII. Sed

XVIII.

Sed ubi perquam difficilis est respiratio, dolorque ingens, V. S. iteretur, Cataplasma parti dolenti imponatur, clyster injiciatur, & tandem sit profugium ad opium modica tamen quantitate.

F I N I S.

AAN

AAN DEN HEER
M I C H I E L
V A N
WESTREENEN,

Op zijn E. bevordering tot Doctor in de
Geneeskunde.

Et Hemelsche geschenk der Artseny, voor
kwaalen,

Is 't nutste voor de mensch, en zijnes levens
stand,

Hoewel gevaarelijk wanneer zelf de Artsen dwaalen;
Maar, heden gaat die kunst op een gewisser trant:
Men beuzelt nu niet meer, maar zoekt na 't pit der zaaken,
Dat moog'lijk *Hippocraat*, noch ooit *Galenus* vond,
Zo kan een laater eeuw de Aaloudheit spraakloos maaken,
En leggen van een nieuw gebouw een vaste grond.
Gelukkig die als gy dat spoor lust in te treden,
WESTREENEN, die voljeugd, vernuft, uwe yver, toont
Om tot een ieders heil te zoeken na de reden
Waar 't kwaade dat ons dood, of ons doet kwijnen, woont;
Getroost kloekmoediglijk dat kweldier te verjaagen.
Al wie uw Heusheid kent, uw schranderheên en vlijt,
Moet zulk een groots besluit volkomentlijk behaagen,
En wenscht, tot heil van elk, u lange levens tijd,
Verheug u, Geest der Kunst, nooit kan u 't Lot belooven
Een braaver zoon, die 'k wensch dat ze alle ga te boven.

T. ARENDTZ.

Aan

Ex Officina *FRANCISCI HESPERII*, Calumia
Typographi, etc. etc.

Aan den zelyven.

Ier zienwe een sneeg vernuft, de
grond der ziekte ontleên,
En d'Ed'le reden na haar waarde
een plaats bekteên,
Men hoeft volkommer nu uit de een of d'and're
hoeken,
Geen Paracellus of Galenus op te zoeken,
WESTREENEN zeyt ons klaar hoe ver de ziek-
te gaat,
En wijst ons 't middel, dat haar woede tegen
staat.

A. HOOGVELD.

